

إعداد خطيب ماهر

სახელითა ალლაჰისა მოწყალისა,
შემწყალებლისა

ქება - დიდება ალლაჰს, ჩვენ მას ვადიდებთ, მას ვთხოვთ შეწევნას, პატიებას და ვეძებთ ალლაჰის თავშესაფარს ჩვენი სულების ბოროტებისგან და ჩვენი საქმეების ცუდი შედეგებისგან, ვისაც ალლაჰი დაადგენს სწორ გზაზე, მას არ ჰყავს გზის ამბნევი, და ვისაც ალლაჰი აუბნევს გზას, მას არ ჰყავს სწორ გზაზე დამდგენი. ვამოწმებ, რომ არ არსებობს ღვთაება, რომელიც ღირსია თაყვანისცემისა, გარდა ერთადერთი ალლაჰისა, რომელსაც არ ჰყავს თანამოზიარე, და ვამოწმებ, რომ მუჰამმადი მისი მონა და მოციქულია. ალლაჰის ღოცვა, და მშვიდობა იყოს მასზე, მის ოჯახზე, მის საჰაბებზე და მათზე, ვინც მათ მიყვა კეთილშობილებით, და მხურვალე მისაღმება.

ამის შემდეგ: რადგანაც ხალხს მუდმივად სჭირდება ის, რაც მათ მდგომარეობას გაასწორებს, შარიათმა მოიტანა ის, რაც ამას უზრუნველყოფს. მათ შორის არის პარასკევის

ქადაგება, და სწორედ ამიტომ, პარასკევის ქადაგების პასუხისმგებლობა დიდია და სწორედ ამიტომ, ჩვენ შევეცადეთ მოგვეზადებინა წიგნი სახელწოდებით: (მოკლე და სასარგებლო სახელმძღვანელო მუეზინისთვის, იმამისთვის, მქადაგებლისთვის და მეჩეთის წესები), თარგმნილიყო ის რამდენიმე ენაზე, და ის მოიცავს რამდენიმე თემას, მათ შორის:¹

პარასკევის ლოცვა და მისი მნიშვნელობა, დრო და მისი დებულებები, რომლებიც ეხება მოვალეს, ასევე პარასკევის ქადაგება, მისი დებულება, პირობები და საფუძვლები, სუნნები, თარგმანი და მოიცავს იმ კომპონენტებს, რომლებიც უნდა ჰქონდეს ქადაგს, როგორც სამეცნიერო, ასევე ზნეობრივი კომპონენტები, ქადაგების და ქადაგის ადაბები, მისი აზრი და მიზნები, მისი მომზადების მეთოდები.

რადგან ეს საკითხი უკიდურესად მნიშვნელოვანია, ეს მეორე გზავნილი

¹ - <https://islamcontent.com/ar/single-content/74839>.

სახელწოდებით "მოხერხებული ქადაგის მომზადება" წარმოადგენს წინა წიგნის გაფართოებას და დასრულებას.

ვთხოვთ ალლაჰს, რომ ჩვენი საქმე აქციოს კეთილ საქმედ და მხოლოდ მისი სახისადმი გულწრფელად მიძღვნილ საქმედ, რომ მასში იყოს კურთხევა, ალლაჰმა იცის უკეთ და ალლაჰმა დალოცოს ჩვენი შუამავალი მუჰამმადი.

ხუტბის მნიშვნელობა

პარასკევის მიმბარი: ერთ-ერთი ყველაზე ძლიერი - უფრო სწორად, ყველაზე ძლიერი - სამუალებაა ხალხზე ზემოქმედების, თუ სწორად გამოიყენება. ქადაგი მიმართავს ხალხს ყოველ კვირას, წლების განმავლობაში, იქნება ეს ცოტა თუ ბევრი, ისინი ხსნიან გონებას და ყურადღებით უსმენენ მას, გულმოდგინეთ უსმენე მას, არ ადუნებენ მისგან ყურადღებას მცირედიდაც კი, იღებენ მისგან რჩევებს, ქადაგებებს, გაკვეთილებს და მაგალითებს განმეორებით და უწყვეტად.

წარმატებული და ხალხისთვის მისაღები მქადაგებელი არის რომელსაც ალლაჰმა მისცა დამაჯერებელი ახსნის და ძლიერი გადმოცემის უნარი: ეჭვგარეშეა რომ, ის ადამიანებზე ძალიან დიდ გავლენას მოახდენს, შესაძლებელია მისი გავლენა უფრო დიდი იყოს ხალხზე, ვიდრე მასწავლებლის თავის მოსწავლეებზე, ასევე უფრო ძლიერი გავლენა იქონიოს ვიდრე არსებობს სოციალურ ქსელებში: რადგან ხუტბა არის დამოკიდებული დიად ღვთისმსახურებასთან, ლოცვასთან; რადგან ხატიბი არის გამოცდილი, დამრიგებელი და მქადაგებელი რომელიც მიმართავს ხალხს პირდაპირ მათ წინ მყოფი, ისინი ხედავენ მის სახის მიმიკებს და თვალის მოძრაობებსაც კი, ის კი მათზე ახდენს გავლენას მათი სმენის და მხედველობის მიხედვით, ის ეხება მათ გრძნობებს და გონებას, ყურადღებით უსმენენ მას მთელი თავისი ქადაგების განმავლობაში, ის მათ წარუდგენს გონებრივ და რელიგიურ არგუმენტებს რის შედეგადაც _ალლაჰის ნებით_

მათ დარწმუნებას ეცდება და გამოასწორებს მათ შეხედულებებს.

წარმატებული და იღბლიანი მქადაგებელი: ის არის, ვინც მინბარი ერთ-ერთ მთავარ კარიბჭედ აქცია სიკეთისა და ცოდნის გავრცელებისათვის და არ შემოიფარგლა მხოლოდ ამით, არამედ მონაწილეობს და წვლილი შეაქვს სიკეთისა და კეთილდღეობის ყველა სფეროში, თავისი შესაძლებლობების ფარგლებში. სადაც სიკეთეა, იქ ის ერთ-ერთი წინამორბედია და სადაც ალლაჰისთვის მსხვერპლია საჭირო, იქ ის ერთ-ერთი ჯარისკაცია.

ეს მქადაგებელი: ის არის, ვინც ზრუნავს უზენაესი ალლაჰისკენ მოწოდებაზე და მუსლიმების სარგებელზე, -როგორც იყვნენ წინასწარმეტყველები და მოციქულები (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მათზე იყოს) და ისლამის თემისთვის ერთგული სწავლულები და მოწოდებულები-, რომელიც ზრუნავს

განახლებაზე, მიზიდვასა და ინტერესის გაღვივებაზე თავისი მსმენელებისთვის.

არსებობენ მრავალი მქადაგებლები რომლებიც ფლობენ ხატიბისათვის ყველა საჭირო თვისებას, მაგრამ მათი ქადაგება ვერ აღწევს სასურველ შედეგს, როგორც არის ეს სასურველი იმ მქადაგებლისთვის რომელიც ატარებს გზავნილს წრფელად და სანდოდ.

ყოველ პარასკევს მათთან მოდის თემით, რომელიც ეხება მათ გრძნობებსა და საჭიროებებს და იპყრობს მათ გულებს, ხვდება მათ წელიწადში ორმოცდაათჯერ, არის თუ არა ამაზე უფრო ძლიერი ზემოქმედების საშუალება?

არ არის გასაკვირი, რომ პარასკევის ხუტბა ისლამის ერთ-ერთი ყველაზე პატივსაცემი ნიშანია და ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სფეროა ალლაჰის მოწოდების და მისი შარიათის გადაცემის, მისი მსახურების მიმართ მტკიცებულების გადასაცემად. ისლამის მტრებს სურთ, რომ მათ რელიგიაში იყოს მსგავსი რამ,

როგორც თქვა ერთ-ერთმა ჯგუფის ლიდერმა, რომელიც ისლამს ებრძვის: «ჰა, ნეტავ რომ მქონდეს ასეთი მინბარები?!».

მეცნიერებები და ხელოვნებები იმით ფასობენ, რამდენადაც დიდებულია მათი მიზნები, და ხუტბას აქვს მნიშვნელოვანი მიზანი, რომელიც არის ადამიანების ჭეშმარიტებებისკენ მიყვანა და მათი წახალისება იმაზე, რაც მათ ამ ცხოვრებაში და იმ მომავალ ცხოვრებაში სარგებელს მოუტანს.

ხუტბა ითვლება ლიდერობისა და ხელმძღვანელობის საშუალებად.

ხუტბაში: უდიდესი ღირსება და მისი ღირსება იმაში მდგომარეობს, რომ მასზე პასუხისმგებელი იყოს ბრძენი, მცოდნე და მჭევრმეტყველი¹.

შარიათმა მლოცველს დაავალა, რომ შენი ქადაგების დროს ყურადღებით მოისმინოს, თქვა ალლაჰის მოციქულმა (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას):

¹ - "არაბთა ქადაგება", მუჰამად ალ-ხადრ ჰუსეინის მიერ: გვ. 178-179.

«إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَنْصِتْ، وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ، فَقَدْ لَغَوْتَ».

თუ პარასკევს, როდესაც იმამი ქადაგებას კითხულობს, შენ გვერდით მყოფ ადამიანს ეტყვი: 'გაჩუმდი!' — მაშინ თვითონაც ჩაითვლება, როგორც ის, ვინც უადგილოდ ისაუბრა. შეთანხმებული ჰადისია¹ უადგილო საუბარი ნიშნავს: ვერ მიიღებს პარასკევის ღოცვის ჯილდოს.

უფრო მეტიც, სუნნაა, რომ ხალხმა თავიანთი სახეები თქვენსკენ მოაბრუნოს. ნავავიმ, იბნ ალ-მუნზირმა და იბნ აბდ ალ-ბარმა (აღლაჰმა შეიწყალოს ისინი) გადმოსცეს სწავლულთა თანხმობა ამ ქმედების სასურველობაზე².

მოწყალე ღმერთის ანგელოზები გისმენენ შენ, ამიტომ მიაგე მათ სათანადო პატივი.

შენთვის საკმარისია პატივი და სიამაყე - ო, პარასკევის მქადაგებელო - რომ მოწყალეს ანგელოზები მოდიან შენთან, რათა მოისმინონ შენი ქადაგებები და დარიგებები. თქვა აღლაჰის შუამავალმა - სალალალაჰუ ალეიჰი ვა სალლამ

¹ გადმოცემულია ბუხარისგან: 934, და მუსლიმისგან: 851.

² (ალ-მაჯმუურ: 4/ 447)

- როგორც ეს მოცემულია ორ სარწმუნო წყაროში¹. ყოველ პარასკევ დღეს ანგელოზები ჩერდებიან ყოველი მეჩეთის შესასვლელებში და იწერენ თანმიმდევრობით შემსვლელებს. ხოლო როცა იმამი დაჯდება, ისინიც დაკეცავენ ფურცლებს და დაიწყებენ ზიქრის მოსმენას.

როცა ამას გააცნობიერებ: ქადაგების მნიშვნელობა გაიზრდება შენს გულში, და უფრო მეტად მოინდომებ ჭეშმარიტების თქმას, მოვალეობის შესრულებას, ხალხზე რჩევის მიცემას, მათზე ზედამხედველობას და მლიქვნელობის თავიდან აცილებას.

ვინ არის შენნაირი - ო, დალოცვილო მქადაგებელო?

აღლაჰმა დაავალა ხალხს, რომ მოგისმინონ და ყურადღებით მოისმინონ შენი სიტყვები, ისე რომ მათ აუკრძალა თუნდაც ქვების გადატრიალებით დაკავება ან ცუდის უარყოფა შენი საუბრის დროს და მისი ანგელოზები შენს მოსასმენად დააყენა!

¹ გადმოსცემს ალ-ბუხარი ნომრით: (3211), და მუსლიმი ნომრით: (850).

ეს გავალდებულებს, რომ იყო გულწრფელი უზენაესი ალლაჰისთვის, და რომ შენი ხუტბები და ქადაგებები იყოს მაქსიმალურად გულწრფელი, რომ ხუტბის მიზანი იყოს ალლაჰის ხსენება, ხალხის ქადაგება და მათი განათლება მათი რელიგიის საკითხებში და იმაში, რაც მათ ამქვეყნიურ ცხოვრებაში გამოადგებათ.

(რა არის უკეთესი: ქადაგების ზეპირად წარმოთქმა თუ მისი წაკითხვა ფურცლიდან?)

ექვგარეშეა, რომ ქალაქიდან ქადაგის კითხვას ბევრი სარგებელი მოაქვს და შესაძლოა უფრო შესაფერისი იყოს მრავალი მქადაგებლისა და მომხსენებლისთვის, ვიდრე იმპროვიზაცია, ეს არის ხილული და რეალური ფაქტი.

იმპროვიზაციას დიდი გავლენა აქვს მქადაგებლის ურთიერთქმედებასა და ენთუზიაზმზე, რაც - უეჭველად - იწვევს

მსმენელების ემოციებსა და ენთუზიაზმს, და პირიქით.

ცნობილია, რომ როდესაც სმენისა და მხედველობის გრძნობა ერთდროულად მონაწილეობს გადაცემაში, ეს უფრო ძლიერია აღქმის, ზეგავლენისა და ინფორმაციის დამკვიდრების თვალსაზრისით, ვიდრე რომელიმე მათგანის ცალკე მოქმედება. მქადაგებელი, რომელიც იმპროვიზაციას აკეთებს, ხალხს სახით ხვდება და თვალებით ესაუბრება, უფრო ძლიერ ზეგავლენას ახდენს, ვიდრე ის, ვინც ქადაგებას ქალაქიდან კითხულობს და ხალხი მხოლოდ სმენით იღებს მისგან ინფორმაციას. ეს მიღებაც არ არის ისეთი ძლიერი, როგორც იმპროვიზირებული ქადაგების შემთხვევაში, რადგან მისი ხმა უფრო ძლიერია და უფრო მეტად რეაგირებს.

ვინც მრავალჯერ სცადა იმპროვიზაცია და აღმოაჩინა, რომ იმპროვიზაციის დროს ხშირად ეჭვობს, ბორძიკობს, ივიწყებს ან განიცდის ძლიერ შიშსა და დამაბულობას, და არ ხედავს,

რომ ეს საკითხები დროთა განმავლობაში და იმპროვიზაციის ხშირი პრაქტიკით მცირდება, მან უნდა წაიკითხოს ტექსტები, რადგან ყველას არ ეძლევა იმპროვიზაციის უნარი. ღმერთმა, როგორც ადამიანებს მატერიალური სარჩოები გაუნაწილა, ასევე გაუნაწილა მათ სულიერი სარჩოები, როგორიცაა ზნეობა, უნარები, ნიჭი და მისწრაფებები.

რვა ნაბიჯი, რომლებიც ამარტივებენ და ამზადებენ გზას ქადაგების წარმატებული შესრულებისკენ

პირველი: გულწრფელი ვედრება დახმარებისთვის, ალლაჰის მიმართ გულწრფელობით და მორჩილებით მიმართვა.

მეორე: ალლაჰზე მინდობის სისწორე და მასზე კარგი მინდობა, რადგან ალლაჰი თავის მონას იმედს არ გაუცრუებს, და ვინც მასზე სასოებს, საკმარისია იგი და უზრუნველყოფს მის საჭიროებებსა და სურვილებს.

მესამე: გამორჩეული ქადაგებების მოსმენა და მათი გამოცდილებისგან სარგებლის მიღება.

მეოთხე: ხუტბის ცალკე წაკითხვა, თუნდაც მეჩეთში შიდა ხმამაღალი სისტემის მეშვეობით უკეთესია, ხოლო მინბარზე წაკითხვა ბევრად უკეთესია.

მეხუთე: გრძნობების გამოსახატავად ვარჯიში და ემოციის გაძლიერება.

დავფიქრდი ყველაზე დიდ საიდუმლოებებზე, რომლებიც წარმატებულ მქადაგებლებსა და მომხსენებლებს აქვთ: და ვიპოვე ამაში საიდუმლო და მიზეზი - ალლაჰის დახმარების შემდეგ - მათი ემოციური ძალა, და მათი უნარი დეტალურად გამოხატონ თავიანთი გრძნობები, არა ზოგადად, არამედ შარიათის წესების შესაბამისად.

რადგან გრძნობის ძალა: უბიძგებს მჭევრმეტყველს მის გამჟღავნებას, უბიძგებს ბრძენს მის გამოხატვას, იზიდავს გულებს თავისი ჯადოსნებით, დაატყვევებს გონებას თავისი სილამაზით და ოსტატობით, ხოლო სუსტი გრძნობა ბევრ ცოდნას კარგავს მისი

გრძნობის სიკვდილით, და მისი გავლენა ხალხზე ქრება მისი გრძნობების სიკვდილით.

აუცილებელია, რომ ხუტბის წარმდგენი (ხატიბი) იყოს აღსავსე იმ საქმით, რასაც ქადაგებს, მტკიცედ სჯეროდეს მისი სიმართლე; რადგან ის, რაც გულიდან გამოდის, გულში შედის. ხუტბის წარმდგენის ენთუზიაზმი უნდა იყოს უფრო ძლიერი, ვიდრე მისი მსმენელების, რათა მათზე გადმოიღვაროს და მათი წყურვილი მოიკლოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ისინი იგრძნობენ მის გულგრილობას და მისი სიტყვების გავლენა დაიკარგება.

აუცილებელია ხშირი პრაქტიკა, ფიქრებისა და გრძნობების წერით, მათზე მარტო საუბარით, შემდეგ კი მათი გამჟღავნებით საყვარელ ადამიანთან.

გრძნობები, როცა ისინი ჩაკეტილნი და დატყვევებულნი არიან, შრება და ცვდება, ხოლო როცა ისინი თავისუფლები არიან – იმ პირობით, რომ შეესაბამება შარიათის წესებს – იფეთქებენ და იღვრებიან, რწყავენ ფურცლებს წერით და

კლასიფიკაციით, მქადაგებლებს სიტყვით და განმარტებით, ხალხს სიყვარულით და სითბოთი.

ამიტომ, ძმაო მქადაგებელო, გაუშვი შენი გრძნობები და ემოციები თავისუფლად; რათა შენში და სხვებში იცოცხლოს სიცოცხლის, შემოქმედების, აღორძინების, ზრდისა და მოწყალების სულმა.

ვინც კეთილშობილური გრძნობებით გამოირჩევა: მისი ზნეობა ამაღლებულია, სული ღირსეულია, მრავლად ჰყავს მეგობრები, მტრები კი მცირედნი არიან, მისი არგუმენტები აშკარაა, მისი გამოთქმა ძლიერია და მისი სიტყვა დიდებულია.

მეექვსედ: რჩევის თხოვნა სანდო, გონიერი, გამოცდილი და მოყვარული ადამიანისგან, რომელიც მიუთითებს მის ნაკლოვანებებზე, რათა თავიდან აიცილოს ისინი, და ასევე მიუთითებს მის დადებით მხარეებზე, რათა მათზე დარჩეს და მათან ერთად განვითარდეს.

მეშვიდე: ხუტბის წინასწარ მომზადება.

მერვე: წიგნების კითხვა, რომლებიც ეხება ქადაგების (ხუტბას) მომზადებას და მისი წარმოთქმის მეთოდებს¹.

(ხუტბის დასაწყისში შფოთვა და ნერვიულობა ჩვეულებრივი და გავრცელებული მოვლენაა)

ხუტბების წარმოთქმის დასაწყისში იგრძნობთ შფოთვას და შიშს, რაც ყველა ადამიანის ბუნებაა, შესაძლოა იგრძნოთ, რომ ეს გამოწვეულია იმით, რომ ხალხი გიყურებთ და ფიქრობთ თქვენს ცოდნის სისუსტეზე.

შეიძლება ამათ გააძლიეროს შენი შფოთვა: შენი განცდა, რომ ხალხი ამას გრძნობს და არ მოსწონს მქადაგებლისგან, შესაძლოა ეს იყოს მიზეზი, რომ ისინი შენგან განშორდნენ.

ეჭვი არ არის, რომ ალლაჰზე დიდი დამოკიდებულებით, მასზე მინდობითა და გულწრფელი ვედრებით და ხანგრძლივი

¹ იხ. მოკლე და სასარგებლო სახელმძღვანელო მუეზინისთვის, იმამისთვის, ქადაგებისთვის და მეჩეთის წესები: გვ. 95, <https://islamcontent.com/ar/single-content/74839>.

პრაქტიკით: შიში სრულიად გაქრება, სანამ არ მიაღწევ იმ ეტაპს, რომ პარასკევის ქადაგებით სიამოვნებას მიიღებ და პარასკევის დღის მოლოდინში ქადაგების სიტკბოს იგრძნობ.

მოთმინებაა საჭირო, სანამ ადამიანს არ გაეხსნება წარმატების საგანძური და მომადლებელი ალლაჰის წყალობა, დიდება მას.

დასაწყისში რთული წილხვედრის გაძლება, რათა მოიპოვო ბოლოს მოწყალების სიკეთეები და ბედნიერება.

თქვი შენს გულში: განსაცდელის შემდეგ შვება მოდის, სირთულის შემდეგ სიმარტივე, დაღლილობის შემდეგ დასვენება, ეს მხოლოდ მომთმენობის პერიოდია, მოითმინე და მოთმინებით იბრძოლე, რათა მაღალ ტრიბუნებზე ახვიდე და ალლაჰის გზავნილი გაავრცელო, ჭეშმარიტად ალლაჰი მართალია, და ვინ არის ალლაჰზე უფრო მართალი სიტყვაში?

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا﴾

(და რომელთაც იღვაწეს ჩვენთვის, უთუოდ წავიყვანთ მათ ჩვენ სწორ გზებზე) [ალ-
'ანქაბუთ: 69]

რა მშვენიერი სიტყვები თქვა ყათადამ (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): «ადამის შვილო, თუ არ გასურს კეთილი საქმის კეთება მხოლოდ მაშინ, როცა ენერგიული ხარ, მაშინ შენი სული მიდრეკილია მოწყენილობის, მოდუნებისა და იმედგაცრუებისკენ. მაგრამ მორწმუნე არის ის, ვინც თავს აიძულებს, მორწმუნე არის ის, ვინც ძლიერდება, და მორწმუნე არის ის, ვინც მტკიცეა»¹. სიმტკიცეში იგულისხმება: ანუ კეთილი საქმეების შესრულებაში ზედმეტად მკაცრი, რომელიც საკუთარ თავს ავალდებულებს მათ მუდმივად შესრულებას.

¹ ყურთუბის თაფსირი: (1/251). და ყათადას (ალლაჰმა შეიწყალოს ის) გადმოცემა, გამოაქვეყნა: აბუ ალ-ყასიმ იბნ ბიშრან ალ-ბაღდადი (გარდაცვლილი: 430 ჰიჯრაში), "ამალიაში": (1454).

(მეტისმეტი შიშისგან გათავისუფლების მიზეზები სიტყვით გამოსვლისას)

შიში - განსაკუთრებით დასაწყისში -: ძალიან ჩვეულებრივი და გავრცელებული მოვლენაა, როგორც უკვე აღინიშნა, უფრო მეტიც, ის პოზიტიურია, რადგან ეხმარება ქადაგების მომზადებასა და მასზე ზრუნვაში, აკავებს საკუთარ თავზე ზედმეტად თავდაჯერებულობას, რაც იწვევს ხალხის უგულებელყოფას, სამეცნიერო მასალის ხარისხზე ზრუნვის ნაკლებობას და შესაფერისი სიტყვებისა და მნიშვნელობების შერჩევას.

თუმცა, ხუტბაში მუდმივი შიში და ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მისი არსებობა უარყოფითი მოვლენაა - რაც თანამედროვე ეპოქაში სოციალურ ფობიად იწოდება -: საჭიროა მისი დაძლევის გზების მოძიება, მათ შორის:

პირველი: გულწრფელობა ალლაჰის მიმართ და ალლაჰზე ვედრება, ბევრი ვედრება, რომ მან

მოგანიჭოს სიწყნარე და სიმშვიდე და დაამშვიდოს შენი გული.

მეორე: ხუტბამდე დამამშვიდებელი სასმელების, როგორიცაა პიტნა და მსგავსი, დალევა, რადგან მას აქვს გავლენა შფოთვისა და შიშის დამშვიდებაზე.

მესამე: შინაგანი მზადყოფნა კრიტიკის მოსასმენად და ამით სიხარულის განცდა, რათა ეს გახდეს წინსვლისა და შემოქმედების საფეხური, და არ შეგეშინდეს შეცდომების.

მეოთხე: ადრიანად მოსვლა, ექვგარეშეა, რომ ხუტბის წარმდგენმა (ხატიბმა), რომელიც სწრაფად მოდის დროის დასაზოგად, განიცდის შინაგან მღელვარებას, მისი გული იძაბება და მას თან სდევს შფოთვა და დაძაბულობა, რომელიც გრძელდება ხუტბის დროსაც.

მეხუთე: ასწიე თავი, რომ საზოგადოება დაინახო, და ზოგჯერ იმპროვიზაციით ისაუბრე, თუნდაც დასაწყისში სირთულეები, შეცდომები და ეჭვები გქონდეს. თუ მხოლოდ ფურცელზე დაწერილს მიჰყვები და

გაბედულად არ უყურებ მსმენელებს, ეს მათ შენს სიტყვებზე ინტერესს დაუკარგავს და შენს შიშსა და მღელვარებას მინბარზე გააგრძელებს.

ზოგიერთი ხუტბის წარმდგენი, რომელსაც მრავალი წელია ხუტბას კითხულობს, მაგრამ არ გადის ფურცლიდან და არ უყურებს აუდიტორიას, აცხადებს, რომ ყოველი ხუტბის დროს შიშსა და შფოთვისა გრძნობს, და ამბობს: ყოველი ხუტბის დროს თითქოს პირველად ვქადაგებდე, შფოთვისა და შიშისაგან!

თუმცა, ნუ შეხედავ ხალხის სახეებს შენი ხუტბების დასაწყისებში, რადგან შეიძლება შენი თვალი მოხვდეს იმაზე, ვისაც უფროთხი და დაიბნე, ან შეიძლება ხალხის მზერამ შენზე შენი დაბნევა და შეშინება გამოიწვიოს. ამის ნაცვლად, შეხედე მათ თავებს, ყურადღების გამახვილების გარეშე მათ სახეებზე და თვალებზე.

მეექვსე: მინბარზე ასვლისას არ იფიქრო იმაზე, რაც შეიძლება მოხდეს უარყოფითი ან შეცდომები, არამედ იფიქრე იმ დადებით

შედეგებზე, რომლებიც მოსალოდნელია, ღვთის ნებით, და იმ დიდ სარგებელზე, რომელსაც ხუტბიდან მიიღებ, ხალხის სარგებლობისთვის, და ღვთის დახმარებით, რომ აღასრულო კეთილის ბრძანების და ბოროტის აკრძალვის რიტუალი და მოუწოდო მისკენ.

მეშვიდე: ხუტბის წინ სწორად ისუნთქეთ, რაც ნიშნავს, რომ ღრმად ჩაისუნთქოთ ცხვირით, შემდეგ რამდენიმე წამით შეიკავოთ სუნთქვა და ნელა ამოისუნთქოთ. ეს სუნთქვა დიდ გავლენას ახდენს დამაბულობის მოხსნაზე; სპეციალისტებმა და ექიმებმა აღნიშნეს, რომ ჩვეულებრივი სუნთქვა ტვინს აწვდის შვიდიდან ათ ლიტრამდე ჟანგბადს, ხოლო სწორი სუნთქვის დროს დაახლოებით სამოცდათხუთმეტ ლიტრამდე ჟანგბადი მიეწოდება, რაც ამცირებს შფოთვისა და დამაბულობის ჰორმონების დონეს. ეს მეთოდი გამოცდილია და აღმოჩნდა, რომ მას დიდი გავლენა აქვს დამაბულობის, წუხილისა და შფოთვის მოხსნაზე.

ხუტბის დროს, შეეცადეთ ღრმად ისუნთქოთ ისე, რომ არ მიიპყროთ დამსწრეთა ყურადღება, სწრაფად და დიდი რაოდენობით ჰაერის მიღებით პირით ან ცხვირით შესაბამის მომენტში, შემდეგ გააგრძელეთ საუბარი ამ სუნთქვის შემდეგ, და ასე მოიქეცით თითქმის ყველა პაუზის დროს.

შეცდომითი კრიტიკის საუკეთესო მოგვარება, რომელიც შენ გხვდება

თუ დარწმუნდი, -ხუტბის მქადაგებელო მძაო- მიღებულ გადაწყვეტილებაში, ან არჩეულ მეთოდში, ან გზაში, რომელიც აირჩიე, ფიქრისა და განსჯის შემდეგ, და გამოცდილ ადამიანებთან კონსულტაციის შემდეგ: ნუ მიაქცევ ყურადღებას კრიტიკოსებსა და დამგმობებს, რადგან არავინ, რაც არ უნდა გააკეთოს და რაც არ უნდა მაღალი იყოს მისი ღირსება, ვერ გაექცევა ხალხის კრიტიკას.

თუ მიაქცევ მათ კრიტიკას ყურადღებას: შენი ძალისხმევა შესუსტდება, გულს დაგიმძიმებს,

განვითარებისა და შემოქმედების სურვილს დაგიკარგავს.

არ არსებობს წიგნი, სტატია ან საქმე, რომელსაც არავინ აკრიტიკებს ან არ განიხილავს.

კრიტიკოსებთან მოექეცი სიკეთითა და პატივისცემით, უპასუხე მათ საუკეთესო გზით და მიიღე ის სიმართლე, რაც მათ აქვთ, ნუ იგრძნობ სირცხვილს ამის გამო, თუნდაც კრიტიკოსი შენთვის მნიშვნელოვანი პიროვნება არ იყოს.

რჩევები მქადაგებლისთვის ქადაგებამდე

აუცილებელია, რომ შენ, -მმაო ხუტბის წარმდგენო- (ხატიბო), ხუტბამდე რამდენიმე საკითხი მოამზადო, რათა ალლაჰის დახმარებით მინბარზე დადგომა და ხუტბის წარმოთქმა შეძლო, მათ შორის:

პირველ რიგში: გაიხსენე, რომ მიდიხარ ალლაჰის გზავნილების გადასაცემად და მისკენ მოწოდებისთვის, ზოგჯერ წაიკითხე უზენაესის სიტყვები:

﴿الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ﴾,

რომელნიც გადასცემენ ალლაჰის
გზავნილებს და ემინიათ მისი, მათ არავისი
ემინიათ გარდა, ალლაჰისა. და წაიკითხე -
ზოგჯერ - უზენაესის სიტყვები:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾

და ვინ არის მასზე უკეთესი სიტყვებით! ვინც
მოუწოდა ალლაჰისკენ და აკეთა კეთილი საქმე,
და თქვა: უთუოდ მე ვარ მუსლიმთაგანი.
(ფუსსილათ: 33)

უზენაესი ალლაჰის სიტყვები:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

უთხარი: ეს არის ჩემი გზა მოვუწოდებ
ალლაჰისკენ ცოდნით, მე და ის ვინც გამომყვა მე,
დიდებულია ალლაჰი, და მე არ ვარ
წარმართაგანი. [იუსუფ: 108]

ეს გიბიძგებს მეტი გულწრფელობის,
მონდომების და მოციქულის (ალლაჰის ლოცვა
და მშვიდობა მას) მიბაძვისკენ, და
გახსენებისკენ იმ უმაღლესი მიზნის, რისთვისაც
ალლაჰმა თავისი წინასწარმეტყველები და

მოციქულები გამოგზავნა, რაც არის რელიგიის გავრცელება და მისი სწავლება, ეს არის ყველაზე დიდი თანამდებობა ამქვეყნად.

მეორე: შეევედრე ალლაჰს მინბარზე ასვლამდე, რომ მოგცეს გულწრფელობა, წარმატება და სისწორე, რომ შენ და სხვებს სარგებელი მოუტანოს შენი სიტყვებით, რადგან რამდენი ხუტბის წარმდგენი და მოლაპარაკე არ სწავლობს თავის სიტყვებიდან, და თუ ისწავლა, მალე ივიწყებს ნათქვამს, განსაკუთრებით თუ დიდი ხანი გავიდა.

ალლაჰზე მუდამ ვედრება: რომ მისცეს მჭერმეტყველება და გამჭრიახობა.

მესამე: მრავალი ხუტბის საკითხის მომზადება ხუტბის წარმოთქმამდე დიდი ხნით ადრე, ხშირად შეიძლება მომზადებასა და წარმოთქმას შორის იყოს თვეები ან წლები.

როდესაც რაიმე თემა გაგახსენდება, ან კითხვისას ღირებული სარგებელი, ან ჰადისი, რომელიც შენს ყურადღებას მიიპყრობს, ან აიათი, რომელიც განიხილე: დაუყოვნებლივ

ჩაწერე ეს ყოველგვარი გადადების გარეშე, რადგან იმ დროს გრძნობები ძლიერია და აზრები ცოცხალი და ერთმანეთან დაკავშირებული. თუ მაშინვე არ დაწერ, აზრები და შთაბეჭდილებები დაიკარგება და მათი გახსენება და აღდგენა გართულდება. შემდეგ ჩაწერე ის, რაც გონებაში მოგდის, შემდეგ დაიწყე სამეცნიერო მასალის შეგროვება - ზედმეტი ძალისხმევის გარეშე - ყურანიდან, სუნნათიდან და იმ სწავლულების სიტყვებიდან, რომელთა ნაშრომებიც წაიკითხე ან იმ წიგნებიდან, რომლებიც მათზე საუბრობენ, და ეძებე (ალმაქთაბა აშშამილა) ში სრულ ბიბლიოთეკაში ან ინტერნეტში საჭიროების შემთხვევაში.

განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციე, ყურანის აიათებს, ჰადისებს, სალაფების სიტყვებს, მათ ნათქვამებს, ისტორიას და თანამედროვე ღვთისმოსავი სწავლულების სიტყვებს, განსაკუთრებით იმ საკითხებში, რომლებიც ეხება ახალ მოვლენებს და შემთხვევებს.

თუ ქადაგების თემასთან დაკავშირებულს იბოვი, აილე და კომპიუტერში ფაილში შეინახე, ყოველგვარი დალაგებისა და დეტალიზაციის გარეშე.

ასე მოიქეცი ყოველთვის, როცა რაიმე თემა ან სარგებელი გაგახსენდება ან გაგივლის. მაშინვე ჩაიწერე, რაც გონებაში მოგივა, იკვლიე და დაწერე, რაც შეგიძლია, შემდეგ კი დატოვე და განაგრძე შენი ჩვეულებრივი კითხვა. თუ რაიმე სარგებელი, აიათი ან ჰადისი იპოვე, რომელიც რომელიმე ხუტბასთან ან მის ნაწილთან არის დაკავშირებული, დაამატე მას.

შესაძლოა, რომ ხუტბა შენთან რამდენიმე წელი დარჩეს და წარადგინო ის შენს გაკვეთილებში, ლექციებში ან სიტყვებში, და ამ დროს გაგეხსნება ისეთი სიბრძნეები და სარგებელი, რაც ადრე არ გიფიქრია, გაიხსენებ ისეთ რამეებს, რაც დაგავიწყდა, და ის მზად იქნება სრულყოფილად - რამდენადაც შესაძლებელია - როდესაც წარადგენ პარასკევის ხუტბაში.

მეოთხე: გადმოეცი იგი სრულად ან ნაწილობრივ სიტყვებით მეჩეთებში ან შენს პირად შეკრებებზე, და ამით მიზანი არის:

ა- ინფორმაციის გამყარება და დამახსოვრება.

ბ- მისი გავრცელება ხალხში, განსაკუთრებით იმ მეჩეთებში, რომლებიც არ არიან ახლოს იმ ჯამაათთან, სადაც ქადაგება ტარდება, და უმეტესად შენი ჯამაათი არ ესწრება შენთან.

პასუხი: თემის სიღრმისეული შესწავლა, ხშირად როდესაც მას განიხილავთ საუბრის დროს ან მის შემდეგ გამოჩნდება მნიშვნელოვანი საკითხები, რომელთა განხილვაც საჭიროა, ან კითხვები და განმარტებები მათგან, ვინც მოისმინა თქვენგან.

მეხუთე: პარასკევ დღეს, ქადაგების დაწყებამდე დაახლოებით ორი საათით ადრე, ისევე როგორც ქადაგების დროს, მისი წარმოთქმა.

მეექვსე: არ უნდა ეძებდე ზედმეტად რთულ და ზედმეტად მომზადებული მასალას, არამედ შენი მიზანი უნდა იყოს ისეთი მასალის

შეგროვება, რომელიც პირველ რიგში შენთვის სასარგებლო იქნება, შემდეგ კი მსმენელებისთვის, მათი სხვადასხვა დონეების გათვალისწინებით.

მე ვფიქრობ, რომ გადაჭარბება ნებისმიერ საქმეში საზიანოა და დამღლეო, ხშირად მიჰყავს ადამიანი საქმის შეწყვეტამდე ან მოწყენილობამდე და მოდუნებამდე.

ქადაგების დროს ხატიბისთვის რჩევები

არსებობს რამდენიმე საკითხი, რომელიც უნდა განახორციელო ქადაგების დროს, მათ შორის:

პირველ რიგში: ნუ აიძულებ თავს გრძნობების შექმნას ან დამალვას, როცა ცხოვრობ და შემთხვევა გიხდება სხვადასხვა ამბის, სიტუაციების და გაკვეთილების დროს. კონტექსტის მიხედვით, გამოხატე შენი გრძნობები სახის გამომეტყველებით, თვალების გამოხატულებით და ხმის ტემბრის ცვლილებით.

იცოდე, რომ რაც უფრო ბუნებრივად წარმოთქვამ სიტყვას და არ ცდილობ ხელოვნურობას, მით უფრო ძლიერია მისი ზემოქმედება. იყავი შენი ბუნებრივი მდგომარეობით, რომელზეც გაიზარდე, იმ სტილით რომელსაც იყენებ საუბრისას და სიტყვების წარმოთქმისას ხუტბის გარეშე, ყურადღება მიაქციე ხმის ტონალობას და შესრულების გაუმჯობესებას.

ხუტბის წარმდგენი ხშირად ხუტბისთვის სრულიად განსხვავებულ სტილს იყენებს, ვიდრე ის, რაც მას ჩვევად აქვს, თითქოს ფიქრობს, რომ ხუტბას აქვს ერთგვაროვანი სტილი და უნიკალური ნიმუში, რაც მას აკარგვინებს გავლენას მსმენელებზე და მათ გულებამდე მისვლას.

მეორეც: ხუტბა არ უნდა წარიმართოს ზედმეტად სწრაფად, რომ მსმენელმა ვერ შეძლოს სრულყოფილი მოსმენა, ხუტბა წარმოთქვით ნელა, საჭიროების შემთხვევაში გააკეთეთ მცირე პაუზები, და ყურადღება

მიაქცოვით ხმის ტონალობას შესაბამისი ადგილის მიხედვით, აამაღლეთ ხმა და დააჩქარეთ საუბარი, თუ სიტუაცია ამას მოითხოვს.

მესამე: ზუსტად განსაზღვრე ხუტბის დრო, და არ გაახანგრძლივო ქადაგება, თუ არა საჭიროების შემთხვევაში.

მეოთხე: როდესაც ქადაგების დროს მლოცველებისგან გარკვეული დარღვევები შეამჩნევთ, რბილად მიუთითეთ მათზე, მაგალითად, თუ ვინმე ქადაგების დროს ლაპარაკობს, ზოგადად მიუთითეთ ამ შეცდომაზე.

ქადაგების შემდეგ ქადაგისთვის რჩევები

არსებობს რამდენიმე საკითხი, რომლებიც უნდა განახორციელო ხუტბის შემდეგ, მათ შორის:

პირველ რიგში: უზენაესი ალლაჰის განდიდება იმ წყალობისთვის, რაც მან ხუტბის შესრულებაში მოგმადლა.

მეორე: ხუტბების მოსმენა მათი წარმოთქმის შემდეგ, რათა გააძლიერო და განამტკიცო დადებითი მხარეები და მოერიდო უარყოფით მხარეებს.

ეს ყველაფერი:

პირველი: ხუტბას სტატუსის პატივისცემა, რადგან მას აქვს თავისი მნიშვნელობა და ადგილი ისლამში.

მეორე: პატივისცემა მლოცველებისადმი, რომლებიც მოვიდნენ თავიანთი უფლისადმი მორჩილებით, მათი შემოქმედის მოწოდების საპასუხოდ და იმის სიყვარულით, რომ მოისმინონ ის, რაც შენ გაქვს სათქმელი.

ასევე შეგიძლია მიმართო გულწრფელ რჩევის მიმცემს, რათა მან გაჩვენოს რა დადებითი და უარყოფითი მხარეები აქვს მომზადებულ ხუტბას.

ასევე, თუ შესაძლებელია, მისი ჩაწერა და გავრცელება, განსაკუთრებით იმ ქვეყნებში, სადაც მქადაგებლები ცოტაა, რათა ისარგებლოს მისით ფართო საზოგადოებამ, ვინც შენთან

ერთად არ ღოცულობს, და გავრცელდეს როგორც აუდიო, ასევე წერილობითი ფორმით.

და თუ შექმნიდა მისთვის გვერდს სოციალურ ქსელებში, ასევე პირად საიტს, ეს კარგია.

ასევე თანამშრომლობა იმ ვებგვერდებთან, რომლებიც ქადაგებებს აქვეყნებენ და მისი ქადაგების გამოქვეყნება ამ ვებგვერდებზე, განსაკუთრებით თარგმნილი ქადაგებების, მათი სიმცირის გამო.

ზოგადი რჩევები ხუტბის წარმდგენისთვის და ალლაჰისკენ მომწოდებლისთვის

გთავაზობ, -ძმაო პარასკევის ქადაგების წარმდგენო- (ხატიბო), ამ რჩევებს, რომლებიც მხოლოდ ჩვენი შეხსენებაა:

¹ ახარე და არ შეაძულო

კარგი და წარმატებული მქადაგებელი: ის არის, ვინც ახარებს და არ აშინებს, ხალხში ავრცელებს იმედისა და ოპტიმიზმის სულს,

¹ გადმოსცა აბუ დაუდმა, ნომრით: 531, იბნ მააჯამ, ნომრით: 987, აჰმადმა, ნომრით: 17906, და სხვებმა. იმამი ალ-ალბანი (ლლაჰმა შეიწყალოს ის) ჰადის მიიჩნევს სანდოდ.

რომელიც ამორებს სასოწარკვეთილებისა და სიზარმაცის მტვერს, მოუწოდებს შრომასა და მოქმედებას.

მოერიდე, ძმაო მქადაგებელო, რომ შენი ხუტბების თემები მხოლოდ ტრაგედიებს, უბედურებებს და იმ უარყოფით მოვლენებს ეხებოდეს, რომლებიც ნებისმიერ დროსა და ადგილას შეიძლება მოხდეს. არამედ, შენი ხუტბების უმეტესობა იმედზე და ნათელ მაგალითებზე უნდა იყოს ორიენტირებული, რომლებიც ეხება ზნეობას, ქცევას და პიროვნებებს, რათა ხალხმა ეს ზნეობა, ქცევა და პიროვნებები მისაბამად და გზამკვლევად მიიღოს.

თუ შეცდომას დაინახავ, არ არის პრობლემა, რომ მასზე მიუთითო და ხალხი გააფრთხილო შარიათის წესებითა და შესაბამისი მეთოდით.

¹ (გქონდეს თვალწინ ადამიანთა საერთო კეთილდღეობა)

იქონიე - ღმერთმა დაგიფაროს - შენი ყურადღების ცენტრში უბრალო ხალხი: ისინი არიან ყველაზე მეტად ღირსნი შენი ქადაგებებისა და დარიგებების; როგორც შუამავალმა (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) უთხრა უსმან იბნ აბი ალ-ასს (ღმერთი იყოს კმაყოფილი მასზე) როდესაც ის დანიშნეს თავისი ხალხის იმამად:

"وَاقْتَدِ بِأَصْحَفِهِمْ".

«და მიჰყევით მათ ყველაზე სუსტს»².

ანუ: გაითვალისწინე სუსტთა მდგომარეობა და შეასრულე ლოცვა, რომელიც მათთვის რთული არ იქნება. სუსტი გონების მქონეთა გათვალისწინება არანაკლებ მნიშვნელოვანია, ვიდრე სუსტი სხეულის მქონეთა გათვალისწინება.

¹ - "მადარიჯ ას-სალიქინ ბაინ მანაზილ იიაჟა ნა'ზუდუ ვა იიაჟა ნასთა'ინ": (2/ 66).

² [საიდ ალ-ხატირ: 67]

თუ ხალხთაგან მხოლოდ რჩეულებსა და განსაკუთრებულებს მიაქცევთ ყურადღებას, შენს მოყვარულებსა და მოსწავლეებს, და არ იზრუნებ ხალხის უმრავლესობაზე: ეს მიგიყვანს რამდენიმე საფრთხესთან.

პირველი: სიტყვების შერჩევაში გადაჭარბებული ძალისხმევა, რითმებისა და თემების ხელოვნური შექმნა, რომლებიც შეესაბამება მათ დონეს და არა ფართო საზოგადოებას და მათ მსგავსებს.

მეორე: საზოგადოების მოკლებულობა იმ სარგებლისგან, რაც მათ მორალური დარიგებებიდან და სოციალური საკითხების განხილვიდან შეუძლიათ მიიღონ; რადგან თქვენ დაკავებული ხართ იმით, რაც განათლებულებსა და სხვებს აინტერესებთ. მათ სურთ მოისმინონ საუბრები მეცნიერების დეტალებზე და კვლევებზე, ახალსა და უცნაურზე, ზოგიერთს სურს მოისმინოს პოლიტიკაზე და რეალობის სიდრმეებზე

საუბარი, მაგრამ ეს მათ არც რელიგიაში და არც მიწიერ ცხოვრებაში არ გამოადგებათ.

მესამე: განზრახვის გაფუჭება, რადგან ის, რაც უნდა ყოფილიყო გულწრფელად ალლაჰის გულისთვის, გადაიქცა იმაზე ფიქრად, რაც მოეწონებათ და დააკმაყოფილებთ თქვენს მოყვარულებს.

როდესაც ხედავ, რომ ხალხი აღფრთოვანებულია შენი ხუტბით და ცდილობენ მის მოსმენას, ექვგარეშეა, რომ მათ გაითვალისწინებ და წარმოთქვამ ხუტბას, რომელიც მათ მოეწონებათ.

და მაშინ უზენაესი ალლაჰი წაგართმევს ბარაქას, მიღებას და სარგებელს.

ეს არ ნიშნავს, რომ მქადაგებელი (ხატიბმა) არ უნდა შეეხოს მნიშვნელოვან საკითხებს, რომლებიც შესაძლოა ბევრისთვის რთული იყოს, მაგრამ შეიძლება სასარგებლო იყოს ზოგიერთი სპეციალისტისთვის, როგორცაა ცოდნის მაძიებლები ან პასუხისმგებელი

პირები და სხვები; მაგრამ საჭიროების მიხედვით.

3 - ერიდე შექებას, იქნება ეს შენს მიერ შენი თავისადმი თუ ხალხის მიერ შენს მიმართ.¹

როდესაც პარასკევის ხუტბის წარმდგენი მინბარზე ადის და ხედავს, რომ ხალხი შეიკრიბა მასთან, მის მოსასმენად მოვიდა, მათ შორის ხედავს სწავლულს, ექიმს, უფროსს, მოსამართლეს, მდიდარს და პასუხისმგებელს: შესაძლოა მასში გაჩნდეს სიამაყე, განსაკუთრებით თუ იცის, რომ ბევრი მათგანი მისთვის მოვიდა. ამიტომ, აუცილებელია, რომ გონიერმა ხუტბის წარმდგენმა ალლაჰს სთხოვოს დაცვა სიამაყისა და ამპარტავნებისგან, და ყოველ პარასკევს ებრძოლოს თავის თავს, რომ გათავისუფლდეს სიამაყისა და თავმომწონეობისაგან და მიაწეროს მაღლი ალლაჰს, რომელმაც ხალხი მასთან მოიყვანა.

ზოგმა სალაფმა თქვა: «თუ ხალხთან დასხდები, იყავი შენი გულისა და თავისთვის

¹ გადმოსცა მუსლიმმა: 2642.

შემგონებელი, და ნუ მოგატყუებს მათი შეკრება
შენზე; რადგან ისინი აკვირდებიან შენს
გარეგნობას, ხოლო ალლაჰი აკვირდება შენს
შინაგან სამყაროს»¹.

აუცილებელია, რომ გულწრფელად და
მთლიანად ყოვლისშემძლე და დიად ალლაჰს
მიეძღვნა, და გააძლიერო შენი რწმენა. საჭიროა
სიფრთხილე: ადამიანების ქების მიმართ
აღტაცებისგან, რადგან ბევრი ადამიანი,
როდესაც მას აქებენ გადაჭარბებას იჩენს და შენ
უკეთ იცი საკუთარი თავი!

თქვა იბნი ალ-ჯაუზიმ (ალლაჰმა შეიწყალოს
ის): «უდიდესი გამოცდა არის ხალხის ქება,
რამდენი მოტყუვებული!»².

არ არის სირცხვილი, რომ გაიხარო ხალხის
ქებით თქვენზე ან თქვენს ქადაგებაზე.
მოციქულს (ალლაჰის ღოცვა და მშვიდობა მას)
ჰკითხეს: «რას იტყვი იმ კაცზე, რომელიც კეთილ

¹ (ჯამი ალ-უღუმ ვალ-ჰიჰამ ლიბნ რაჯაბ: 1/84)

² - გადმოსცა მუსლიმმა (869).

საქმეს აკეთებს და ხალხი მას აქებს?» მან უპასუხა:

«تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى الْمُؤْمِنِ».

«ეს არის მორწმუნის სწრაფი სიხარული»¹.

როდესაც მორწმუნე აკეთებს ღმერთისთვის წმინდა საქმეს აკეთებს, შემდეგ უზენაესი ალლაჰი მასზე კარგ შექებას მორწმუნეთა გულებში ჩააგდებს, და ის ალლაჰის წყალობითა და მოწყალებით ხარობს, და ამით გახარებულია, ეს მას არ ავნებს.²

ნამდვილად, ნაკლი და ცოდვა არის, როდესაც სხვების ქება შენში თავმოყვარეობას იწვევს, და ხარობ შენი შრომითა და საქმით, და მიაწერ სიკეთეს საკუთარ თავს, და არა ხარობ ალლაჰის წყალობით, მოწყალებითა და დიდებულებით, რომელმაც სიკეთე შენთვის მოიტანა, და ის შენთვის სასურველი და მარტივი გახადა.

¹ იბნ აშურის „ინშაა და ქადაგების საფუძვლები“: (გვ: 126).

² - "არაბთა ქადაგება", მუჰამედ ალ-ხადრ ჰუსეინის მიერ: გვ. 189.

ამპარტავნების დაავადების ნიშანია: კრიტიკის მიმართ ზიზღი და რჩევის მიმცემი რჩევის სიძულვილი.

¹ (ისაუბრეთ იმაზე, რაც სარგებელს მოუტანს მათ რელიგიაში და ამქვეყნიურ ცხოვრებაში)

მოასმენინე მათ, ვინც მოვიდა შენს მოსასმენად, ის, რაც მათ სარგებელს მოუტანს მათ რელიგიაში და ამქვეყნიურ ცხოვრებაში, და ჰკითხე საკუთარ თავს მომზადებისას: რა სარგებელს მივცემ ხალხს მათ რელიგიაში და ზნეობაში, როდესაც მეჩეთიდან გავიდნენ?

და თუ ვერ ისარგებლენ, ნუ ახსენებ.

მაშ, რა სარგებელს მიიღებენ, თუ პოლიტიკის დეტალებზე ვისაუბრებ, ან მუსლიმების უბედურებებზე ბევრს ვილაპარაკებ?

და რა სარგებელს მიიღებენ ისინი თემის განხილვით, რომელიც ბუნდოვანებითაა მოცული მისი სენსიტიურობის გამო და ჩემი შიშით, რომ პირდაპირ ვთქვა, ამიტომ მოვიტან მინიშნებებსა და გადახვევებს, რომლებიც

¹ გადმოსცა ბუხარიმ: 3568, და მუსლიმმა: 2493.

მხოლოდ განსაკუთრებულმა ადამიანებმა შეიძლება გაიგონ?

და რა სარგებელს მიიღებენ, როდესაც მმართველს ხალხის წინაშე ვურჩევ, პირდაპირ ან მინიშნებით, მმართველის საჯაროდ რჩევა-დარიგება აკრძალულია მართალი წინაპრების მიერ; რადგან ეს ხშირად იწვევს არეულობას და ზიანს აყენებს მქადაგებელს.

1 ქადაგების (ხუტბას) დროს სიმშვიდის დაცვა

ხუტბის წარმოთქმისას აუცილებელია იყოთ მშვიდი, და არ უნდა შეგიბყროს ენთუზიაზმმა, რომ გადაუხვიოთ თემას, ან თქვათ ისეთი სიტყვები, რომელზეც შემდეგ ინანებთ. თუ ხუტბის წარმდგენის ენთუზიაზმი გაიზრდება, ის ხშირად დაკარგავს კონცენტრაციას და სიტყვების კონტროლს, შესაძლოა მისი ხმა იმდენად აიწიოს, რომ ბევრ მსმენელს ზიანი მიაყენოს.

1 "ზაად ალ-მაად ფიი ჰადი ხარი ალ-იზაად": 1/409-410.

¹(ფრთხილად იყავით ქადაგების გახანგრძლივებისგან)

შუამავალი (აღლაპის ლოცვა და მშვიდობა მას) ამოკლებდა ხუტბას, ასევე აკეთებდნენ მისი საკაბები (აღლაპი იყოს მათგან კმაყოფილი) და მათ შემდეგ მოსული წინამორბედები (აღლაპმა შეიწყალოს ისინი).

აბუ ვაილმა (აღლაპმა შეიწყალოს ის) თქვა: 'ამმარმა (აღლაპი იყოს მისით კმაყოფილი) გვიქადაგა, მოკლედ და შთამბეჭდავად. როდესაც ის ჩამოვიდა, ვუთხარით: ო, აბუ იაყზან, მართლაც შთამბეჭდავი და მოკლე იყო, მაგრამ იქნებ უფრო გრძელი ყოფილიყო? მან თქვა: მე მოვისმინე აღლაპის მოციქულისგან (აღლაპის ლოცვა და მშვიდობა მას) რომ ამბობდა:

«إِنَّ طَوْلَ صَلَاةِ الرَّجُلِ، وَقَصَرَ خُطْبَتِهِ، مِثْلُ مَنْفَعَةٍ مِنْ فَفْهِهِ، فَأَطِيلُوا الصَّلَاةَ، وَأَقْصِرُوا الْخُطْبَةَ، وَإِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِحْرًا» .

ქვეყნარტად, კაცის ლოცვის ხანგრძლივობა და მისი ქადაგების მოკლეობა არის ნიშანი მისი სიბრძნისა, ამიტომ გაახანგრძლივეთ ლოცვა და

¹ - იგივე წყარო: 1/ 386.

შეამოკლეთ ქადაგება, და ჭეშმარიტად, განმარტებისგან არის მოხიბლვა.

მისი სიტყვები: (სუნთქვა აიღე): ანუ გაახანგრძლივე ქადაგება.

სიტყვა (მაინნა): ნიშნავს ნიშანს, (მისი ფიკსიდან): იგულისხმება, რომ ეს არის ის, რაც აჩვენებს ადამიანის ფიკსს (ცოდნას), ყველაფერი რაც რაღაცას მიუთითებს, მისი ნიშანია.

მოკლე ქადაგების სამი ძვირფასი სარგებელი:
პირველი: სუნნაზე მიყოლა.

მეორე: ხუტბის მომზადების სიმარტივე, სულიერი სიმშვიდის მოპოვება მისი მომზადებისას, წარმოთქმისას და დასრულების შემდეგ.

ბევრი მქადაგებელი პარასკევის დილის ლოცვის შემდეგ ან მის წინ ხუტბის მომზადებაზე ფიქრობდა და გონებრივად დაკავებული იყო. როდესაც მათ შეამოკლეს ხუტბა და არ გადააჭარბეს ათ წუთს, ყველა ან თითქმის ყველა შემფოთება გაქრა.

მესამე: მსმენელების გამო შემსუბუქება, თითქმის ყველა ადამიანი თანხმდება, რომ

სიამოვნებით ისმენენ მას, ვინც ამოკლებს ქადაგებას, და გაურბიან მას, ვინც ახანგრძლივებს მას.

ხუტბის წარმდგენისა და მსმენელთათვის შესაფერისი დრო არის დაახლოებით ათიდან თხუთმეტ წუთამდე; რადგან ხალხი თითქმის თანხმდება, რომ ხუტბის მოკლეობა მათთვის უფრო სასურველია და უფრო მსუბუქია, ვიდრე მისი ხანგრძლივობა.

7 - მოერიდე უცნაურ სიტყვებს.

თავი აარიდე უცნაურ საუბარს: ადამიანებს არ დასჭირდებათ შენგან ასეთი საუბარი და არავითარ სარგებელს არ მოუტანს მათ, სულს კი შეიძლება ჰქონდეს ინტერესი მათი მოყვანისა და ხშირად თქმისა .

გამოჩენილი მწერლები და ორატორებიც გვაფრთხილებენ უცნაური სიტყვების გამოყენებისაგან.

(მოერიდე რთულად შექმნილ რითმებს)

საჯ'ი ანუ რითმა: ეს არის „სიტყვების დასასრულების თანხვედრა ერთსა და იმავე

რითმაზე“, ბრძენმა კანონმდებელმა (ყურანი და სუნნა) აკრძალა რთული რითმები, მწერლებმა და ორატორებმა ის არ მოიწონეს; «რადგან საჯ'ი არ არის თავისუფალი ძალდატანებული სიტყვებისგან, რაც ხელს უშლის მსმენელთა გონებას სრულად გაიგოს მნიშვნელობები, თუ საჯ'ი მისაღებია, ეს მხოლოდ მაშინ, როცა ის ხდება ბუნებრივად და ძალდაუტანებლად, ანუ საჯ'ი, რომელიც თავად ეძებს მეტყველს და არა ის, რომელსაც მეტყველი ეძებს».

მოიშორე ძალადობრიობით შექმნილი რითმები; რადგან მისი ძალდატანება გაწუხებს მის შექმნაში და სირთულეს უქმნის მსმენელს მის გაგებაში. ხოლო თუ ის მოდის შენს გონებაში მარტივად, მისი სიტყვები მსუბუქია შენს ენაზე და გასაგებია მსმენელისთვის, მაშინ ეს პრობლემა არ არის.

(ადამიანის გარეგნობის სისწორეზე ზრუნვა)

ხუტბის წარმდგენმა (ხატიბმა) უნდა იზრუნოს თავის გარეგნულ გამართულობაზე ისევე, როგორც შინაგან გამართულობაზე,

რადგან გარეგნული გამართულობა ან გაუმართაობა შინაგანი გამართულობის ან ნაკლის შედეგია. ხუტბის წარმდგენის გარეგნული სიმშვენე გამოიხატება შემდეგში:

პირველი: მისი ტანსაცმლის სილამაზე და სისუფთავე, გადაჭარბების ან ფუფუნების გარეშე.

მეორე: სხეულის სილამაზე მისი სისუფთავითა და სასიამოვნო სურნელით, უღვაშის გაპარსვა ან შეჭრა და წვერის გაზრდა.

მესამე: მისი სახის სილამაზე ღიმილითა და კეთილგანწყობით, როდესაც ხალხს ესალმება მეჩეთის გარეთ და ქადაგების დაწყებისას და დასრულების შემდეგ; რადგან გულწრფელი ღიმილი, ღიმილიანი სახე და კეთილგანწყობა ხდის ხალხს ქადაგის და მისი ქადაგების და რჩევების მოყვარულს, ეს არის თაყვანისცემა, თუ ის გულწრფელად ალლაჰისთვის კეთდება, და ეს არის ის, რაც გონებას და გულს იპყრობს. კეთილგანწყობილი ადამიანის ქმედებები ქებულია, მისი შეცდომები მიღებულია,

განსხვავებით მრისხანე და მკაცრი ადამიანისგან, რომელსაც გაურბიან, და რომლის შეხვედრისას გულში სევდა და სივიწროვე ჩნდება.

ამიტომ, ძმაო მქადაგებელო, იყავი ღიმილითა და სიხარულით, და ნახავ გულწრფელობას, ხალხის შენდამი მისვლას, შენს შესახებ კეთილ ხსენებას, მათ მიერ შენი რჩევებისა და ქადაგებების მიღებას, და მათ მიერ შენი შეცდომებისა და მარცხების გამართლებას.

მეოთხე: მისი თავმდაბლობა და წესიერება სიარულში და მინბარზე ასვლისას, მასზე ჯდომისას, და ხალხის მიმართულებით კეთილგანწყობა ჯდომისას და ქადაგების დროს.

ბევრ ხუტბის წარმდგენს, როდესაც ხუტბამდე ჯდება, აქვს ისეთი ჯდომა, რომელიც აჩვენებს, რომ არ აინტერესებს ხალხი, და დაკავებულია ხალხის სახეების დათვალიერებით. როდესაც ხუტბას იწყებს, უყურებს ხალხს ისეთი მზერით, რომელიც

აჩვენებს, რომ არ აინტერესებს და არ ზრუნავს მათზე, თითქოს აჩვენებს, რომ მამაცი და გაბედულია, და მიმართავს მათ მკვეთრი და ხმამაღალი ტონით, პირდაპირი ბრძანებებითა და აკრძალვებით. ეს სტილი არ არის მისაღები სულებისთვის, არამედ იწვევს მათგან განრიდებას.

მეხუთე: წვერის მოწმენდა და შეხება საჭიროების გარეშე, და ზედმეტი მიბრუნება, განსაკუთრებით მინზარზე ჯდომისას; რადგან ეს ამცირებს მქადაგებლის ავტორიტეტს, ან მიანიშნებს მის წინ მყოფებისადმი უყურადღებობაზე.

მეექვსე: მისვაქის გამოყენება რბილად და ადაბით, ზოგი მქადაგებელი - ალლაჰმა სწორ გზას დაადგინოს - როდესაც მეჩეთში შედიან, შესამჩნევად იყენებენ მისვაქს, ზოგი კი მისვაქს იყენებს ხუტბის დაწყებამდე, რის შედეგადაც მისვაქის ნაწილები პირში რჩება, და ხუტბის დროს ამოაქვს ნარჩენები, რაც მიუღებელია და

შეიძლება მიანიშნებდეს ხალხის და ხუტბის დიდი მნიშვნელობის უგულებელყოფაზე.

მეშვიდე: ტანისამოსში სუნნათის დაცვა, კოჭებს დაბლა ტანსაცმლის დაშვების გარეშე, და წვერის გაზრდა. მქადაგებელი მაგალითია, და როგორ მიბაძვენ ადამიანები მას, ვისი ქმედებაც ეწინააღმდეგება მის სიტყვას, და როგორ იმოქმედებს ადამიანებზე იმ პირის სიტყვა, ვისი სიტყვაც მასზე არ მოქმედებს?

მერვე: სხეულის სიმშვიდე საუბრის დროს; რადგან ეს არის სულის სიმშვიდის ნიშანი.

(ხუტბის მომზადების დროის განსხვავება)

ხუტბის მომზადების დრო: დამოკიდებულია ხატიბის კულტურასა და ცოდნაზე, ასევე იმ მასალაზე, რომელსაც ის წარადგენს, და მასალა არ უნდა იყოს ორი ტიპის გარეშე:

პირველ რიგში, ხუტბა უნდა იყოს სამეცნიერო, როგორიცაა ფიკჰის ან აყიდას საკითხები და მათი საფუძვლები, ამიტომ მათ უნდა მიეცეს შესაბამისი დრო, რომელიც შეესაბამება მათ მნიშვნელობას, და არ უნდა

იქნას უგულებელყოფილი, ასევე მათი მომზადება ხუტბამდე რამდენიმე საათით ადრე.

მეორე: უნდა იყოს ქადაგებითი ან სოციალური და მსგავსი, ამიტომ მისი მომზადების დრო უმეტესად მოკლეა.

ჩემი რჩევა ახალბედა მქადაგებლისთვის, რომელსაც არ აქვს საკმარისი გამოცდილება და ცოდნა, არის ის, რომ ისარგებლოს წინამორბედების ხუტბებით, და ის, ვისგანაც ისარგებლებს, უნდა იყოს სამი თვისებით გამორჩეული ხუტბებით:

პირველი: რომ იყოს მოკლე, რათა არ გაუჭირდეს მისი წაკითხვა.

მეორე: უნდა იყოს გრამატიკულად და სამეცნიეროდ სწორი.

მესამე: უნდა იყოს შორს ხელოვნურობისგან, (გადაჭარბებისაგან) როგორც სიტყვით, ასევე შინაარსით.

არ არის პრობლემა, რომ დროთა განმავლობაში შეცვალოს ან დაამატოს ის, რაც მიაჩნია შესაფერისად, შემდეგ კი შეეცადოს, რომ

ხუტბა თავად დაწეროს, წინა მქადაგებლების გამოცდილების გათვალისწინებით.

(მსმენელებზე პირდაპირი ბრძანებებისგან თავის არიდება)

შორს იყავი! - ალლაჰმა დაგიცვას და გაგაძლიეროს - იმ სიტყვებისგან, რომლებიც მოიცავს ბრძანებებს მსმენელებისთვის, მაგრამ არა მოლაპარაკისთვის, როგორცაა: გააკეთეთ ან არ გააკეთოთ, და გამოიყენეთ ამის ნაცვლად: გააკეთოთ, და დავტოვოთ, და მსგავსი. ეს ფორმა მსმენელებს აჩვენებს შენს თავმდაბლობას და სიკეთის სიყვარულს მათთვის, როგორც შენს თავს, და რომ შენ არ ხარ მათზე მაღლა არც რელიგიით და არც ზნეობით.

წარმატებული ხუტბის წარმდგენი: თავის სიტყვას ჯერ საკუთარ თავს მიმართავს, ვიდრე სხვებს, და საკუთარ თავს ქადაგებს, ვიდრე სხვებს, ასე რომ მისი სიტყვა ხუტბაში პირველ რიგში მასზეა მიმართული, ვიდრე ხალხზე. თუ ასე მოიქცევა, ღმერთი მას აამაღლებს, და

ისარგებლებს იმით, რასაც ამბობს, და მას უფრო მეტ სიბრძნეს და სიმართლეს მიანიჭებს.

შეკითხვა 12: როდის არის მისაღები და როდის მიუღებელი მიზანძვა ქადაგებაში?

არ მიზანძო კონკრეტულ მქადაგებელს მის სტილში ან მასალაში, რადგან მას შეიძლება შეესაბამებოდეს ის, რაც შენ არ გესადაგება, და მიზანძვა აფუჭებს შენს შემოქმედებას და ნიჭს. იქადაგე ისე, როგორც ღმერთმა მოგცა შესაძლებლობები, ნიჭი და ცოდნა.

დამწყებისთვის: არ არის პრობლემა, რომ ისარგებლოს სხვისი სტილითა და მასალით, მაგრამ არ უნდა გახდეს მისი ასლი, არამედ გამოიყენოს ეს, როგორც დახმარება საკუთარი თავის განვითარებისთვის.

არ დამწყობრდე შენთან მოსულთა სიმცირეზე(მრევლის სიმცირე) და არ გაგახაროს მათმა სიმრავლემ.

იცოდე - ღმერთმა სარგებელი მოგცეს -: რომ ადამიანს სურს ბევრი მსმენელი და დამსწრე, განსაკუთრებით შენი ნათესავები და

მეგობრები, და შესაძლოა იკითხო მათი დასწრების შესახებ, ან გულში გაბრაზდე, თუ ვინმე არ მოვიდა. ეცადე, რომ ამ სენისგან გათავისუფლდე, რადგან მათი არდასწრება შენთან არ ნიშნავს, რომ სუსტი ხარ, არამედ იმიტომ, რომ ისინი სხვა მქადაგებელთან პოულობენ სიმშვიდეს და სარგებელს, ან იმიტომ, რომ ის მათ სახლთან ახლოსაა, ან სხვა მიზეზების გამო.

მართალი მქადაგებელი: ხარობს, როცა გაიგებს, რომ ხალხი სხვასთან მიდის, და ალლაჰს სთხოვს მისთვის წარმატებასა და სარგებელს, აქებს მას, თუ მასზე რაიმე კარგს გაიგებს.

როცა შენთან ცოტა ხალხი მოდის და ადამიანები შენგან შორს არიან: საკუთარ თავი შეამოწმე, რადგან პრობლემა შეიძლება შენში იყოს, იქნებ შენი სტილი სუსტია, ან მასალა, რომელსაც სთავაზობ, სუსტია, ან ხუტბა ძალიან გრძელია, ან შენი გულწრფელობა სუსტია, ან სხვა მიზეზების გამო.

სანდო და გულწრფელ ძმებთან რჩევის თხოვნა, სთხოვეთ მათ, რომ დაესწრონ თქვენს ხუტბას ან მოისმინონ იგი, და გულწრფელად სთხოვეთ, რომ მოგაწვდონონ თავიანთი შენიშვნები და მოსაზრებები. ალლაჰის ნებით, თქვენ მიიღებთ სასარგებლო შედეგებს.

(კარგი მომზადების მნიშვნელობა)

თუ ხუტბას იმპროვიზაციით წარმოთქვამ: აუცილებელია მისი კარგად მომზადება და არასდროს არ უნდა მოადუნო ყურადღება ამ საკითხში, თუნდაც თემა მარტივი და ადვილი მოგეჩვენოს, და ადრე უკვე შეეხო მას.

კარგი მომზადება: ერთ-ერთი ყველაზე სასიამოვნო საქმეა ქადაგებისთვის, უფრო მეტიც, ისინი მოუთმენლად ელიან პარასკევს, რათა წარადგინონ ის, რაც მოამზადეს და რაზეც იშრომეს.

რაც შეეხება მოუმზადებლობის მუდმივობას და სხვების ქადაგებებით დაკმაყოფილებას, მასში მრავალი უარყოფითი მხარეა, მათ შორის:

პირველი: ეს იწვევს სულის სისუსტეს, ნებისყოფის დაქვეითებას და საკუთარი თავის დამცირებას, როდესაც ადამიანი კმაყოფილდება სხვების მიზამდით.

მეორე: ის გაკარგვინებს ენთუზიაზმს, ენერგიასა და სიამოვნებას, და ხდება ტვირთი, რომლის მოშორებაც გსურს. ეს გავლენას ახდენს შენს სტილზე და იმაზე, თუ როგორ გიღებენ ადამიანები.

მესამე: ბევრი ადამიანი გრძნობს, რომ ხუტბის წარმდგენი თავად არ მოამზადა ხუტბა, არამედ სხვიდან გადაიღო, რადგან ხუტბის სტილი და მასალა განსხვავდება მისი სტილისა და დონისგან, ამიტომ ხუტბა მათთვის მიუღებელია.

მეოთხე: შენ ვერ მიიღებ სარგებელს მისგან, და თუ მიიღებ, ეს იქნება მცირე სარგებელი, რადგან საქმე, რომელშიც მისი მფლობელი არ ირჯება ძიებითა და მომზადებით, სწრაფადვე ივიწყება და ქრება.

და ვერ წახვალ წინ, ვერ გაიზრდება შენი ამბიცია და ვერ გაძლიერდება შენი მისწრაფება, და ვერავინ ისარგებლებს შენი ცოდნით, თუ არა ალლაჰის ნებით.

ამიტომ, შეხედე ხუტბას, რომელიც კარგად მოამზადე, აღმოაჩენ, რომ არ დაგავიწყდა, და თუ მას წლების შემდეგ დაუბრუნდები, გაგახსენდება მისი შინაარსი, თითქოს ახლახანს წარმოთქვი.

ხუტბები რომლებიც სხვისგან გადაიტანე, სწრაფადვე დაგავიწყდება, სცადე ეს, დაუბრუნდი იმ ხუტბებს რომლებიც ოთხი ან ხუთი წლის წინ იყო წარმოთქმული, აღმოაჩენ, რომ ისინი დაგავიწყდა ან მხოლოდ მცირე ნაწილი გახსოვს, რაც მათში იყო.

ასევე ვერ ისარგებლებ მასალების შეგროვებით, რათა შეიქმნას წიგნად, რომელიც სარგებელის მომტანი იქნება.

მოინდომე ხუტბის მომზადებაში ისე, თითქოს წიგნად გინდა გამოქვეყნება, გამოიტანე ჰადისები და განმარტე მათი სისწორე

ზოგიერთი მუჰადდისის სიტყვების დახმარებით, დაადასტურე წყაროები და მასალები, რომლებსაც ეყრდნობი, მიაქციე ყურადღება გრამატიკულ, ორთოგრაფიულ და ლინგვისტურ საკითხებს.

(პუნქტუაციის ნიშნებზე ყურადღების მიქცევა)

თუ კითხულობ ხუტბას, ყურადღება მიაქციე პუნქტუაციის ნიშნებს, როგორიცაა წერტილები და სხვა, და შექმენი საკუთარი ნიშნები, სადაც გაჩერდები სუნთქვის შესვენებისთვის, რათა არ შეგაწუხოს შეუსაბამო ადგილებში ხშირმა გაჩერებამ.

(მნიშვნელოვანია თემებისა და სტილების მრავალფეროვნება)

განსხვავებული თემების წარდგენა: არ შემოიფარგლოთ მხოლოდ ერთი სტილით, მაგალითად, თუ თქვენი ხუტბები გულის მდგომარეობებზეა, ან ზოგადად მუსლიმების საკითხებზე, ან მსგავს თემებზე, დააკვირდით

ხალხის საჭიროებებს მათ რელიგიურ და საერო ცხოვრებაში.

იყავი მრავალფეროვანი; რათა გააღვიძო ხალხში ხუტბებისადმი ინტერესი.

თუ მას ჯაჭვად შეკრავ, საჭიროების შემთხვევაში მისი გაწყვეტა დაშვებულია.

გაითვალისწინე, რომ წიგნიდან(ყურანიდან),სწორი სუნნათის და საჰაბების (აღლაჰი იყოს მათით კმაყოფილი) სიტყვებიდან აღებული ისტორიები უდიდეს გავლენას ახდენენ მსმენელებზე, და მათში არის უდიდესი გაკვეთილები და მაგალითები, დარიგებები და მარგალიტები. ამიტომ, იყავი ყურადღებიანი მათ მიმართ და წარადგინე ისინი საინტერესო სტილით, და გამოიტანე მათგან სარგებელი და გაკვეთილები.

არ უნდა იყოს ხუტბა დაცლილი მოვლენების, ისტორიების, რეალური მაგალითების და მსგავსი თემების ხსენებისგან; რათა ხუტბა არ გახდეს მოსაწყენი და მძიმე.

და განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცეი საუკეთესო სტილს ისტორიებისა და სიტუაციების წარდგენისას, რომ ემოციურად ჩაერთო მათში, და ეს გამოჩნდეს შენი სახის გამომეტყველებაზე და ხმის ტონზე.

ეცადე იცხოვრო ადამიანთა რეალობაში და მათი პრობლემებით, რათა არ აღმოჩნდე ერთ მხარეს, ხოლო ისინი - მეორე მხარეს.

(ორატორული უნარებისა და ზემოქმედების ხელოვნების შეძენის მნიშვნელობა)

ხუტბის წარმდგენი პირველ რიგში უნდა დაეუფლოს გამოსვლის უნარებსა და ხელოვნებას; რადგან მქადაგებელს სჭირდება ხალხის დარწმუნება და მათი ყურადღების მიპყრობა, რათა მათ მიიღონ ის, რასაც ის ეუბნება.

მქადაგებელი, რომელსაც აქვს ძლიერი სტილი და მშვენიერი წარმოთქმა, ხალხისთვის - ხშირად- უფრო სასარგებლოა, ვიდრე ის, ვისაც ეს თვისებები არ გააჩნია, თუნდაც მეტი ცოდნა

ჰქონდეს და უფრო მაღალი თანამდებობა ეკავოს.

აუცილებელია, რომ ხუტბის წარმდგენმა (ხატიბმა) მოისმინოს ლექციები წარმოთქმის ხელოვნებაზე, და თუ დაესწრება მათ, ეს უკეთესია, ან წაიკითხოს ამ საკითხზე შესაბამისი წიგნები.

ვინც ალლაჰთან გულწრფელია და თავის თავსა და დროს მას უძღვნის, ალლაჰი მას თავისი სიკეთითა და წყალობით აჯილდოებს იმით, რაც მის წარმოდგენაში არ ყოფილა და მის გულში არ გაუვლია. ვინც ალლაჰს მისთვის სასურველს აძლევს, ალლაჰი მას იმაზე მეტს აძლევს, რაც მას სურს. ვინც თავის თავს ალლაჰს უძღვნის, ალლაჰი მას თავის ქმნილებებს უძღვნის და აძლევს ბედნიერების, აღმატებულობისა და განმტკიცების მიზეზებს.

შენი და უზენაესი უფლის ნიჭების შორის მხოლოდ გულწრფელი გადაწყვეტილებაა, და ძლიერი ნება ალლაჰის გულისთვის, იმის მიტოვება, რაც გიყვარს და გსურს, იმისთვის,

რაც ალლაჰს უყვარს და მოსწონს, და სწრაფი მოქმედება მისი რელიგიისა და შარიათის ამაღლებისთვის, თუნდაც ამან გამოიწვიოს შენი მდგომარეობის დაკნინება ამქვეყნად ადამიანებთან, ვნებებისა და თანამდებობების წინაშე.

(განახლების პრინციპი)

მართლაც ალლაჰმა შექმნა ადამიანი, რომელიც სიყვარულითაა განწყობილი განახლებისა და უკეთესობისკენ ცვლილების მიმართ. ამიტომ, ადამიანები არ ჩერდებიან ერთ მდგომარეობაზე და როგორც კი ცხოვრებაში რაიმე ახალი გამოჩნდება, ისინი ჩქარობენ მის მიღებას, თუ ამის შესაძლებლობა აქვთ.

დღევანდელი კაცი არ არის იგივე, რაც ათი წლის წინ იყო, არამედ დღეს მან განაახლა და შეცვალა თავისი ცხოვრების, საცხოვრებელი, სატრანსპორტო საშუალება და სახლის გარეგნობა უკეთესობისკენ.

პარასკევის ქადაგი: ყველაზე მეტად ვალდებულია განაახლოს თავისი სტილი და

გააუმჯობესოს იგი, განავითაროს გამოსვლისა და ზემოქმედების უნარები, რადგან თუ ის იმავე სტილზე დარჩება, რაც მას ქადაგების დაწყებიდან ჰქონდა, ეჭვგარეშეა, რომ უკეთესობისკენ არ შეიცვლება, არამედ უკან დაიხევს; რადგან ადამიანის ბუნებაა, რომ ასაკის მატებასთან ერთად მისი მოტივაცია და აქტიურობა შესუსტდება, ფსიქოლოგიურად იღლება და ზემოქმედება შემცირდება, ამიტომ მას სჭირდება ის, რაც გაამდიერებს მის მოტივაციას და სულს, განავითარებს მის უნარებსა და სტილებს, რათა დაძლიოს სისუსტის მდგომარეობები, რომლებიც მას და მის გრძნობებსა და მოტივაციას ეუფლება.

მქადაგებელთა უმეტესობა არ შეცვლილა აშკარად მას შემდეგ, რაც ქადაგება დაიწყო, ნიშნავს თუ არა ეს, რომ მან სრულყოფილებას მიაღწია დასაწყისშივე?

არა.

მაშ, რატომ რჩება ის თავის ჩვევად ქცეულ გზაზე, არ ამოწმებს თავის სტილს და მიდგომას,

და არ დგამს სწორ ნაბიჯებს გაუმჯობესებისა და განახლებისკენ, მაშინ როცა ის ცდილობდა თავისი ცხოვრებისეული და ამქვეყნიური საქმეების გაუმჯობესებას?

როგორ არ უნდა ისწრაფოს ამისკენ, როცა ხუტბის ადგილი ერთ-ერთი ყველაზე ღირსეული და მნიშვნელოვანი საქმეა, რასაც ის თავის ცხოვრებაში აკეთებს?

(ზრუნვა ორი ზემოქმედების საშუალებაზე: ხმა და მზერა)

წარმატებული ხუტბის წარმდგენისთვის (ხატიბისთვის) აუცილებელია ამ ორი ინსტრუმენტის გამოყენება:

1- ხმა, რომელიც არის ყველაზე ძლიერი ზემოქმედების საშუალება, და მისი ზემოქმედება სრულდება შემდეგის გათვალისწინებით:

ა - ხმის დონე უნდა იყოს საშუალო მაღალსა და დაბალს შორის, ასევე სწრაფსა და ნელს შორის, რომ მსმენელებს მოწყენილობა და დაღლილობა არ გამოიწვიოს, და არც მაღალი ან

სწრაფი, რომ მათ გაღიზიანება ან კონცენტრაციისა და გაგების უუნარობა არ გამოიწვიოს.

ბ- არ უნდა იყოს ერთ ტონზე, ზოგი მქადაგებელი მთელი ხუტბის განმავლობაში ერთ ტონზე საუბრობს, თუ სუსტი ხმა აქვს, ეს მოსაწყენია, ხოლო თუ ძლიერი და მაღალი ხმა აქვს, ეს შემაწუხებელია მსმენელებისათვის.

და საუბარი ერთ ტონზე: მსმენელებს უკარგავს ხუტბის სიტყვებთან ურთიერთობას; რადგან ისინი ვერ გაარჩევენ მნიშვნელოვან ადგილებს სხვა ადგილებისგან, და ეჭვგარეშეა, რომ მნიშვნელოვანი და გავლენიანი სიტყვები საჭიროებს ხმის შესამჩნევ ამაღლებას სისწრაფესთან ერთად, ან ხმის დაწევას ნელა.

ჰ-: წინადადებების ხმის ფორმულირება მათი მდებარეობის მიხედვით, თუ ეს არის კითხვა, უნდა წარმოითქვას ის როგორც კითხვის ფორმა, თუ ეს არის გაოცება, უნდა წარმოითქვას ის როგორც გაოცების ფორმა, და ასე შემდეგ.

გ - გახსენი პირი უფრო მეტად, ვიდრე ჩვეულებრივ საუბარში, რადგან ეს ხელს უწყობს ასოების გამოთქმის სიწმინდეს და მათი არ გადაჯაჭვულობას, ასევე ხმის კონტროლის უნარს, მაგრამ გადაჭარბების გარეშე, რადგან პირის გადაჭარბებული გახსნა იწვევს ზედმეტ ენთუზიაზმს და ხუტბის წარმდგენისათვის შეუფერებელ სახეს.

ჰ - იქადაგე შენი ჩვეულებრივი ხმით, და ნუ მიაწიქებ ხუტბას განსაკუთრებულ ხმასა და შესრულებას, რადგან ეს შეიძლება გახდეს მიზეზი, რომ გაჩნდეს სიცარიელე შენსა და ხალხს შორის, და დაკარგო ყველაზე ძლიერი გავლენის ინსტრუმენტები მსმენელებზე.

და შეჩერდეს მცირედ იმ შემთხვევებში, როდესაც შეჩერება მიზანშეწონილია, თუ ხუტბის წარმდგენი გადის მნიშვნელოვან აზრზე, რომლის დამკვიდრებაც სურს მსმენელთა გონებაში: მიმართოს მათ, და პირდაპირ თვალებში შეხედოს წამით, სიტყვების გარეშე.

ეს მოულოდნელი გაჩუმება მათზე დიდ გავლენას ახდენს, რაც მათ ყურადღებას იპყრობს და თითოეულ მათგანს ყურადღებიან და მოტივირებულს ხდის, რათა გაიგონ, რა მოჰყვება ამ გაჩუმებას.

თუმცა აუცილებელია გაჩერება იყოს ხანგრძლივი პაუზის გარეშე და გადაჭარბების გარეშე.

ამის მაგალითი: ალიმ (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) გაუგზავნა შუამავალს (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) ოქროს ნაჭერი, რომელიც მან თავის ზოგიერთ საკაბს გაუნაწილა.

მივიდა ერთი კაცი და თქვა: გემინოდეს აღლაჰის, ო აღლაჰის შუამავალო! (...)

როგორი თავხედობაა სანდო და მართალი მუჰამმადის (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მიმართ!!

ამიტომ თქვა აღლაჰის შუამავალმა - საღლაჰუ ალეიჰი ვა საღლამ - გაოცებით ამ სიტყვამდგომე: (...) ვინ დაემორჩილება აღლაჰს,

თუ მე ვეურჩე? ნუთუ ალლაჰი მენდობა დედამიწის ხალხზე და თქვენ არ მენდობით?

ფრჩხილებში მოცემული მიუთითებს მცირე შეჩერებაზე; რადგან ეს აუცილებელია მსმენელთა ყურადღების მისაპყრობად და მათთვის შემდგომი სათქმელის მიმართ ინტერესის გასაღვივებლად.

პირველი წინადადება: (რა თავხედობაა მართალი და სანდო მოციქულის მიმართ, სალალლაჰუ ალაიჰი ვა სალამა!!), იყო გაოცების სტილი, რადგან სიტუაცია მოითხოვს, რომ ის გაოცების ფორმით ჩამოაყალიბოს.

და მეორე წინადადება: (ვინ დაემორჩილება ალლაჰს, თუ მე ვეურჩები, ნუთუ ალლაჰი მანდობს მიწის ხალხს, და თქვენ არ მენდობით?), ეს იყო უარყოფითი შეკითხვის სტილი, რადგან სიტუაცია მოითხოვს, რომ ის შეკითხვის ფორმით გამოხატოს.

2 - მზერა: ეს გულისხმობს მზერის განაწილებას მსმენელებზე და თვალებით რეაგირებას იმაზე, რაზეც საუბრობ, და ეს ხდება:

ა- მცირე მიტრიალება მარჯვნივ და მარცხნივ, გადაჭარბების გარეშე სისწრაფეში ან სიხშირეში, არ არის მოსაწონი მქადაგებლისთვის განსაკუთრებით; რადგან ეს მიუთითებს მქადაგებლის ემოციების გაძლიერებაზე და მათზე დამოკიდებულებაზე, რაც იწვევს ყურადღების ნაკლებ სიზუსტეს.

ბ- თვალის გახელა ან ოდნავ დაჭერა, თვალის მოძრაობებს დიდი გავლენა აქვს დამსწრეებზე, და მათგან შთაგონებას იღებენ ისეთი მნიშვნელობები, რომლებიც შესაძლოა ენით ვერ გამოითქვას.

ხმა და მზერა: ესენი ორი ძირითადი საყრდენია, რომლებიც ხუტბის წარმდგენის გავლენას ახდენენ მსმენელებზე, და მათ გარეშე ის კარგავს შესაძლებლობას, მიაწოდოს მათ ის, რაც სურს, და კარგავს შესაძლებლობას, დაარწმუნოს ისინი, მიიპყროს მათი ყურადღება, აღძრას მათი ენთუზიაზმი და აქტიურობა.

ყოველ ხუტბის წარმდგენს შეუძლია მათი გამოყენება ყოველგვარი სირთულისა და

ძალდატანების გარეშე, მაგრამ გადაჭარბების გარეშე, რადგან გადაჭარბება ამაში მიუთითებს სიმსუბუქესა და დაუფიქრებლობაზე, ისევე როგორც გადაჭარბება სიმშვიდესა და სიწყნარეში იწვევს მოწყენილობასა და სევდას, და საუკეთესო გზა არის საშუალო.

არსებობს ზოგიერთი ინსტრუმენტი, რომელიც არ შეესაბამება პარასკევის ქადაგს, მათ შორის:

1 - ხელების მოძრაობა.

2- მოსასხამის ან თავსაფარის ამოძრავება, ხმის გამამღიერებლებით თამაში, წინსვლა და უკან დახევა და მსგავსი ქმედებები.

არ დაიცვა განსაზღვრული ფორმა, რომელიც არ დასტურდება საჰიპსუნნათით.

არ არის საჭირო კონკრეტული ფორმის დაცვა, გარდა იმისა, რაც დადასტურებულია სუნნაში, რათა არ იყოს მიჩნეული სუნნად, მაგალითად როგორცაცაა სიტყვები: "ბაარაქა ალლაჰუ ლიი ვა ლაქუმ ფილ ყურანილ აზიმ" პირველი ხუტბის ბოლოს.

ხშირად ზოგი ხუტბის წარმდგენი იყენებს ერთსა და იმავე ლოცვას ხუტბის ბოლოს, რომლისგანაც თითქმის არ გადაუხვევენ, და ზოგიერთი მათგანი ამ ვედრებას იმეორებს და აჭიანურებს, ისე რომ, როდესაც ხუტბის წარმდგენი იწყებს ვედრებას, ბევრი ადამიანი გრძნობს გაღიზიანებას და მოწყენილობას; რადგან მათ მოზეზრდათ მისი ხშირი გამეორება სტილით, რომელიც უფრო მეტად აღწერას ემყარება და ნაკლებად საჭირო ურთიერთქმედებას ლოცვაში.

(ყურადღება მიაქციეთ ასოების წარმოთქმას და არ აურიოთ ისინი ერთიმეორეში)

ეცადე, რომ ასოები გამოთქვა მათი წარმოშობის ადგილებიდან მტკიცედ, რადგან ამას დიდი გავლენა აქვს მჭევრმეტყველებაზე, გამოთქმასა და სიტყვის ძალაზე.

ხუტბის წარმდგენის შეცდომად ითვლება, როდესაც ის სიტყვებს სწრაფად წარმოთქვამს ისე, რომ ასო ან სიტყვა ერთმანეთს მიერთდეს, სანამ პირველი ასო ან სიტყვა თავის ადგილზე

დამკვიდრდება. ლამაზი მანერაა, რომ ასოები მყარად იყოს წარმოთქმული და სიტყვები დეტალურად იყოს გამოყოფილი.

ასევე, მუჰამადი ﷺ გამოირჩეოდა იმ ზნეობით, რომ მისი სიტყვები ყველაზე გასაგები...

მორწმუნეთა დედა აიშა (აღლაჰი იყოს მისით კმაყოფილი) ამბობს: «ქემმარიტად, შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) არ ჰყვებოდა ჰადისს ისე, როგორც თქვენ ჰყვებით».

ხუტბის მიზანი და ის მნიშვნელოვანი თემები, რომლებიც ხუტბის წარმდგენმა უნდა განიხილოს

ხუტბის წარმდგენი უნდა გადაიყვანოს ხალხი ამქვეყნიური სამყაროდან და მისი საზრუნავებიდან, მომავალი ცხოვრების სამყაროში და მზადყოფნაში მისთვის, და მეჩეთი არ უნდა იყოს საინფორმაციო ტრიბუნა, სადაც ხუტბის წარმდგენი ეხება პოლიტიკურ საკითხებს და ჩაერევა იმაში, რაც არ სარგებელს

არ მოუტანს მსმენელებს არც მათ რელიგიაში და არც ამქვეყნიურ ცხოვრებაში.

წარმატებული მქადაგებელი თავის ქადაგებებში უმეტესად იმაზე საუბრობს, რაც რწმენას აძლიერებს და ალლაჰთან (უზენაესი) კავშირს ამყარებს; რადგან, როდესაც ხალხის რწმენა იზრდება და მათი კავშირი უფალთან ძლიერდება, ეს არის ყველაზე დიდი მიზეზი, რომ მათ ცოდვები და უმნიშვნელო საქმეები მიატოვონ.

ერთ-ერთი თემა, რომელიც მქადაგებელმა არ უნდა გამოტოვოს და ყოველთვის უნდა გაიმეოროს:

თავჭიდი და ისლამის საფუძვლები.

ლოცვის ფორმა და მასში სიმშვიდის მნიშვნელობა.

სეზონური თემები, როგორიცაა რამადანის თვის სიკეთეზე საუბარი, როდესაც მისი დრო დგება.

გაფრთხილება განსაცდელისგან და მათი მართვის გზები.

გაფრთხილება სიახლეებისგან (ზიდ'ა).

გაფრთხილება ეშმაკის მზაკვრობისა და მისი ცდუნების გზებისგან.

ზნეობა და ეთიკა და მათთან დაკავშირებული საკითხები.

და იმ თემებიდან, რომლებიც ზრდიან რწმენას და ალლაჰთან კავშირს:

1- ალლაჰის განდიდება მისი თვისებებისა და წყალობების ხსენებით ხალხის გულებში.

2- ყურანის პატივისცემა, რომელიც არის მისი სიტყვა.

3- წინასწარმეტყველთა ისტორიების ხსენება (მშვიდობა მათ), და მათ შორის ყველაზე მთავარი, ჩვენი ბოლო წინასწარმეტყველი მუჰამედი (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას), და პატივცემული თანამგზავრები (ალლაჰი კმაყოფილი იყოს მათით).

4 - სამოთხის და მისი აღწერილობების, ასევე მასში შესვლის მიზეზების და ჯოჯოხეთის ხსენება.

5- გულის თაყვანისცემების ფორმებზე ყურადღების მიქცევა, როგორიცაა: ალლაჰზე მინდობა, სასოება, მონანიება, შიში და მოწიწება.

თქვა იბნი ალ-ყაიმმა (ალლაჰმა შეიწყალოს ის): ვინც ჩაულრმავდება შუამავლის (ალლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) და მისი საკაბების ხუტბეებს, აღმოაჩენს, რომ ისინი საკმარისია სწორი გზის და ერთღმერთიანობის განმარტებისთვის, უზენაესი ღმერთის (დიდება მას) თვისებების და რწმენის ძირითადი პრინციპების აღსანიშნავად, ალლაჰისკენ მოწოდებისთვის, მისი წყალობების ხსენებისთვის, რაც მას თავის ქმნილებებთან აახლოებს, მისი დღეების ხსენებისთვის, რაც მათ მის რისხვისგან აშინებს, მისი ხსენებისა და მაღლიერების ბრძანებისთვის, რაც მათ მასთან აახლოებს. ისინი ახსენებენ ალლაჰის სიდიადეს, მის თვისებებს და სახელებს, რაც მას თავის ქმნილებებთან აახლოებს, და ბრძანებენ მის მორჩილებას, მაღლიერებას და ხსენებას, რაც მათ მასთან აახლოებს, მსმენელები უკან

ბრუნდებიან ისე რომ, მათ უყვართ ის და მას უყვრის ისინი.

დიდი დროის გასვლასთან ერთად წინასწარმეტყველების ნათელი დაიმაღლა, მათი კანონები და ბრძანებები გახდა ფორმალური წესები, რომლებიც სრულდება მათი ჭეშმარიტი მნიშვნელობისა და მიზნების გათვალისწინების გარეშე. მათ მისცეს მას მხოლოდ გარეგნული სახე და შეალამაზეს ისინი, იმ ფორმებით როგორც შეალამაზეს ისინი, წესები და მდგომარეობები სუნნად აქციეს რომელთა დარღვევა არ შეიძლება, დაარღვიეს მიზნები, რომელთა დარღვევა არ შეიძლება. ხუტბები გაალამაზეს რითმით და ორატორული მეცნიერებით, რის შედეგადაც გულებმა დაკარგეს მათგან სარგებელი და მიზანი დაიკარგა.

ასევე თქვა მან - ალლაჰმა შეიწყალა - თავის ჰადისში ქადაგების (ხუტბას) მიზნის შესახებ: ეს გულისხმობს ალლაჰზე ქებასა და დიდებას, მისი ერთობის დამოწმებას და მისი შუამავლის

(აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა მას) მოციქულობის დამოწმებას, მორწმუნეთა შეხსენებას მისი დღეების შესახებ, მათი გაფრთხილებას მისი რისხვისა და სასჯელისგან, მათი დარიგებას, რაც მათ აღლაჰთან და მის სამოთხესთან მიახლოებს, და მათი აკრძალვას, რაც მათ მის რისხვასა და ცეცხლთან მიახლოებს, ეს არის ხუტბის მიზანი და მისთვის შეკრების მიზეზი".

აუცილებელია, რომ ხუტბის წარმდგენმა (ხატიბმა) გააფრთხილოს ხალხი მათ შორის გავრცელებულ შეცდომებზე რწმენაში, თაყვანისცემაში, ზნეობაში, ურთიერთობებში, ცხოვრებაში, აღზრდაში და მსგავს საკითხებში. გააფრთხილოს ისინი ფითნებში (ცდუნებებში და არეულობებში) ჩართვისგან და ასწავლოს მათ თავიანთი რელიგიის საკითხები.

აღლაჰმა უკეთ უწყის! აღლაჰის ლოცვა და მშვიდობა ჩვენ შუამავალს მუჰამმადს, მის ოჯახს და მის ყველა საჰაბას!

Index

ხუტბის მნიშვნელობა	4
მოწყალე ღმერთის ანგელოზები გისმენენ შენ, ამიტომ მიაგე მათ სათანადო პატივი.	9
(რა არის უკეთესი: ქადაგების ზეპირად წარმოთქმა თუ მისი წაკითხვა ფურცლიდან?).....	11
რვა ნაბიჯი, რომლებიც ამარტივებენ და ამზადებენ გზას ქადაგების წარმატებული შესრულებისკენ.....	13
(ხუტბის დასაწყისში შფოთვა და ნერვიულობა ჩვეულებრივი და გავრცელებული მოვლენაა)	17
(მეტისმეტი შიშისგან გათავისუფლების მიზეზები სიტყვით გამოსვლისას)	20
შეცდომითი კრიტიკის საუკეთესო მოგვარება, რომელიც შენ გხვდება	24
რჩევები მქადაგებლისთვის ქადაგებამდე.....	25
ქადაგების დროს ხატიბისთვის რჩევები.....	31
ქადაგების შემდეგ ქადაგისთვის რჩევები	33
ზოგადი რჩევები ხუტბის წარმდგენისთვის და ალლაჰისკენ მომწოდებლისთვის	35
ახარე და არ შეაძულო	35
(გქონდეს თვალწინ ადამიანთა საერთო კეთილდღეობა)	37
3 - ერიდე შექებას, იქნება ეს შენს მიერ შენი თავისადმი თუ ხალხის მიერ შენს მიმართ.....	40
(ისაუბრეთ იმაზე, რაც სარგებელს მოუტანს მათ რელიგიაში და ამქვეყნიურ ცხოვრებაში)	43
ქადაგების (ხუტბას) დროს სიმშვიდის დაცვა	44

(ფრთხილად იყავით ქადაგების გახანგრძლივებისგან)	45
7 - მოერიდე უცნაურ სიტყვებს.....	47
(მოერიდე რთულად შექმნილ რითმებს)	47
(ადამიანის გარეგნობის სისწორეზე ზრუნვა).....	48
(ხუტბის მომზადების დროის განსხვავება)	52
(მსმენელებზე პირდაპირი ბრძანებებისგან თავის არიდება).....	54
შეკითხვა 12: როდის არის მისაღები და როდის მიუღებელი მიზანძვა ქადაგებაში?	55
არ დამწუხრდე შენთან მოსულთა სიმცირეზე(მრევლის სიმცირე) და არ გაგახაროს მათმა სიმრავლემ.	55
(კარგი მომზადების მნიშვნელობა).....	57
(პუნქტუაციის ნიშნებზე ყურადღების მიქცევა)	60
(მნიშვნელოვანია თემებისა და სტილების მრავალფეროვნება).....	60
(ორატორული უნარებისა და ზემოქმედების ხელოვნების შეძენის მნიშვნელობა).....	62
(განახლების პრინციპი)	64
(ზრუნვა ორი ზემოქმედების საშუალებაზე: ხმა და მზერა)	66
არ დაიცვა განსაზღვრული ფორმა, რომელიც არ დასტურდება საპიკ სუნნათით.....	72
(ყურადღება მიაქციეთ ასოების წარმოთქმას და არ აურიოთ ისინი ერთიმეორეში).....	73
ხუტბის მიზანი და ის მნიშვნელოვანი თემები, რომლებიც ხუტბის წარმდგენმა უნდა განიხილოს.....	74